

УДК 781.971

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/97-2-15>**Костянтин КРЕПАК,***orcid.org/0009-0003-0192-2915**заслужений діяч мистецтв України, професор,
доцент кафедри музичного мистецтва та хореографії
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(Полтава, Україна) k.v.krepak@gmail.com*

ОБРАЗНО-СЕМАНТИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ В УКРАЇНСЬКІЙ КОМПОЗИТОРСЬКІЙ ТВОРЧОСТІ ВОЄННОГО ПЕРІОДУ

У статті досліджено образно-семантичну трансформацію в українській композиторській творчості, що відбулася після початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну 24 лютого 2022 року. Мета роботи полягає у визначенні нових тематичних домінант, аналізі трансформації засобів музичної виразності та виявленні механізмів взаємодії між індивідуальним авторським висловлюванням і колективним переживанням травми. Розглядаються твори Р. Григоріва та І. Разумейка, В. Сильвестрова, Є. Петриченка, В. Бібіка, О. Шмурака, М. Шалигіна та інших композиторів, чия творчість демонструє формування нової образної системи у відповідь на екзистенційний виклик війни.

Автор підкреслює, що образна система воєнної композиторської творчості формується навколо п'яти тематичних домінант (втрата, спротив, пам'ять, руйнація, надія), які функціонують як взаємопов'язана семантична мережа; кожна домінанта реалізується через специфічний набір засобів музичної виразності та образних стратегій, що поєднують традиційні академічні прийоми з новими семантичними навантаженнями, зумовленими воєнним досвідом.

Встановлено три ключові тренди у трансформації засобів виразності: семантизація тиші (перетворення паузи, тихої динаміки, фермат на повноцінний змістовний знак); загострення дисонансу (використання кластерної техніки, різких інтервальних зіткнень як засобу передачі насильства та катастрофи); цитатно-алюзійний метод (введення впізнаваних мелодій як засобу культурної ідентифікації та семантичної поляризації).

Виявлено, що образно-семантична трансформація в українській композиторській творчості воєнного періоду характеризується зміщенням від абстрактної образності до конкретно-екзистенційної, від індивідуального естетичного висловлювання до колективного свідчення, від тембрового експерименту до семантичного навантаження кожного звукового елемента.

Ключові слова: трансформація, образно-семантична трансформація, композиторська творчість, воєнний період, тематичні домінанти.

Kostiantyn KREPAK,*orcid.org/0009-0003-0192-2915**Honored Artist of Ukraine, Professor,
Associate Professor at the Department of Music Art and Choreography
Luhansk Taras Shevchenko National University
(Poltava, Ukraine) k.v.krepak@gmail.com*

FIGURATIVE AND SEMANTIC TRANSFORMATION IN UKRAINIAN COMPOSITIONAL PRACTICE DURING THE WAR PERIOD

This article examines the figurative and semantic transformation in Ukrainian compositional practice following the onset of the Russian Federation's full-scale invasion of Ukraine on February 24, 2022. The study aims to identify new thematic dominants, analyze the transformation of musical means of expression, and reveal the mechanisms of interaction between individual authorial utterance and the collective experience of trauma. The analysis focuses on works by Roman Hryhoriv and Illia Razumeiko, Valentyn Sylvestrov, Yevhen Petrychenko, Vitalii Bibik, Oleksii Shmurak, Maksym Shalygin, and other composers whose output demonstrates the emergence of a new figurative system in response to the existential challenge of war.

The author argues that the figurative system of wartime composition is structured around five thematic dominants – loss, resistance, memory, destruction, and hope – which function as an interconnected semantic network. Each dominant is articulated through a specific constellation of musical-expressive devices and figurative strategies that combine conventional academic techniques with new layers of meaning conditioned by wartime experience.

Three key tendencies in the transformation of expressive means are identified: the semanticization of silence (the transformation of pauses, subdued dynamics, and fermatas into fully meaningful signs); the intensification of dissonance

(the use of cluster technique and sharp intervallic collisions as means of conveying violence and catastrophe); and the quotation-allusive method (the incorporation of recognizable melodies as a means of cultural identification and semantic polarization).

It is established that figurative and semantic transformation in Ukrainian compositional practice during the war period is characterized by a shift from abstract imagery to concrete existential imagery, from individual aesthetic expression to collective testimony, and from timbral experimentation to the semantic saturation of every sonic element.

Key words: transformation, figurative and semantic transformation, compositional practice, war period, thematic dominants.

Постановка проблеми. Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну 24 лютого 2022 року поставило перед академічною музикою фундаментальне питання про те, якою мовою мистецтво може говорити про катастрофу, що перевершує межі індивідуального досвіду. Композитори опинилися в ситуації, коли усталені образні системи, сформовані в умовах мирного часу, виявилися недостатніми для адекватного відображення нової реальності. Виникла потреба у переосмисленні тематичних пріоритетів, трансформації засобів виразності та пошуку нового балансу між індивідуальним авторським висловлюванням і колективним переживанням травми. Особливо гостро ця проблема постає в українському контексті, де війна торкнулася кожного громадянина та де академічна музика, окрім естетичної функції, взяла на себе місію документального свідчення, комеморації та культурної резистентності.

Аналіз досліджень. Проблематика функціонування музичного мистецтва в умовах воєнних конфліктів привертає дедалі більшу увагу вітчизняних і зарубіжних дослідників. І. Тукова у статті, опублікованій у журналі «Musicology Today», запропонувала концепцію української академічної музики як модусу резистентності, проаналізувавши твори Р. Григоріва, Є. Петриченка та інших авторів крізь призму теорії спротиву (Tukova, 2024). Дж. Кларк розглянув музику як інструмент резиліентності та «звукового ландшафтування» в умовах війни в Україні, увівши це поняття у науковий обіг (Clark, 2024). М. Біазіолі та Т. Дрю дослідили трансформацію української популярної музики як засобу формування національної ідентичності й міжнародної культурної дипломатії після 2022 року (Biasioli, Drew, 2024). Д.-Е. Вікстрем проаналізував роль соціальних медіа у поширенні воєнної музичної тематики (Wickström, 2024). Х. Тортоп та Г. Гвінджілія здійснили транскультурний дискурс-аналіз повідомлень українських музикантів воєнного часу (Tortop, Ghvinjilia, 2024). Я. Філімонова-Златогурська та співавтори розглянули трансформацію культурного розвитку українського народу в контексті воєнних реалій як філософську проблему (Filimonova-Zlatohurska et al., 2023). Дж. Обер, С. Русаков та Т. Матусевич

емпірично дослідили вплив війни на професійне середовище українських митців (Ober et al., 2024). А. Гончаров та В. Сподаренко у своїх працях довоєнного періоду висвітлили неофольклористичні та фольклорні тенденції в українській композиторській творчості, що становлять важливий контекст для розуміння сучасних процесів (Гончаров, 2010; Сподаренко, 2012). Попри значний обсяг досліджень, у науковому дискурсі досі бракує системного аналізу саме образно-семантичної трансформації в українській академічній композиторській творчості, зокрема систематизації нових тематичних домінант, виявлення специфічних засобів виразності, зумовлених воєнним досвідом, та осмислення діалектики індивідуального й колективного у композиторському висловлюванні воєнного часу.

Мета статті – визначити нові тематичні домінанти, провести аналіз трансформації засобів музичної виразності та виявити механізми взаємодії між індивідуальним авторським висловлюванням і колективним переживанням травми в українській композиторській творчості воєнного періоду.

Виклад основного матеріалу. Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну фундаментально змінило умови функціонування музичного мистецтва та поставило перед композиторами питання про адекватність традиційних образних систем новому екзистенційному досвіду. Якщо до 2022 року українська академічна музика розвивалася переважно в руслі постмодерністських, неофольклористичних та авангардних тенденцій із властивою їм абстрактністю образного мислення, то повномасштабна війна вимагала принципово іншого типу художнього висловлювання, здатного вмістити масштаб колективної травми.

Аналіз корпусу творів, створених українськими композиторами після 24 лютого 2022 року, дозволяє виокремити п'ять тематичних домінант, навколо яких формується образна система воєнної академічної музики: втрата, спротив, пам'ять, руйнація та надія. Ці домінанти функціонують як взаємопов'язана семантична мережа, в якій кожен елемент перебуває у діалектичному зв'язку з іншими.

Втрата та скорбота складають семантичне ядро значної частини воєнних композицій. Образ втрати набуває множинності вимірів: це втрата конкретних людей (жертви Бучі, Маріуполя, Ірпеня), втрата місць (зруйновані міста, покинуті домівки), втрата звичного життєвого ладу. Композитори шукають засоби для передачі цієї багатовимірної втрати, звертаючись до різних стратегій музичного висловлювання. Семигодинна п'єса «Маріуполь» Р. Григоріва та І. Разумейка для цимбалів і мікротональної бандури, створена за два дні до повномасштабного вторгнення та вперше публічно виконана на 21-й день війни, є промовистим прикладом. Тривалість твору стає його ключовим семантичним параметром, оскільки семигодинне звучання відтворює відчуття безкінечності страждання, нескінченності очікування, розтягнутості часу в умовах блокади (Композитори Роман Григорів та Ілля Разумейко.). Вибір інструментів (цимбали та мікротональна бандура) також семантично навантажений – це автентичні українські інструменти, чиє звучання несе в собі код національної ідентичності. Мікротональний лад бандури, відмінний від темперованого строю, створює відчуття «іншого» часопростору, де традиційні гармонічні закономірності втрачають силу. «Колісанка для Маріуполя» тих самих авторів розкриває іншу грань образу втрати. Жанр колісанки, традиційно пов'язаний із захистом, спокоєм, материнською ніжністю, переноситься у контекст руйнування, бо це колісанка для міста, яке вже зруйноване, колісанка для тих, кого вже немає. Ця інверсія жанрової семантики створює потужний драматургічний ефект, посилюючи відчуття непоправності втрати.

Спротив і незламність утворюють другу тематичну доміанту, що реалізується через кілька образних стратегій. Музичний спротив може виявлятися як героїчне протистояння (через масивне оркестрове звучання, маршову ритміку, фанфарні інтонації), як тиха стійкість (через медитативну сталість, остинатну непохитність, «незнищенну» кантилену) або як акт культурного самоствердження (через цитування українських мелодій, використання національних інструментів). У контексті спротиву особливого значення набуває метод цитатно-алюзійного протиставлення. Композитори свідомо вводять у зміст творів фрагменти українських народних пісень, гімну, патріотичних мелодій. Цей прийом перетворює музичну цитату на акт ідентифікації та демаркації, оскільки слухач одразу впізнає «своє» і «чуже», що формує чітку семантичну опозицію. Як зазначають Х. Тортоп та Г. Гвінджілія, транскультурний ана-

ліз музичних повідомлень українських музикантів засвідчує формування нових семантичних полів, де звук стає засобом культурного позиціонування (Tortop, Ghvinjilia, 2024: 68).

Водночас спротив через тишу є характерною рисою творчості В. Сильвестрова, чия «тиха музика» набула нового семантичного наповнення в умовах війни. Композитор, змушений залишити Київ після початку вторгнення, продовжив творити в еміграції, а його музика стала одним із найвиконуваниших зразків української академічної музики у світі (Валентин Сильвестров.). «Вечірня серенада» з циклу «Тиха музика» відкривала церемонію вручення Нобелівської премії у Стокгольмі в грудні 2023 року. Тишина у творах Сильвестрова набуває семантики спротиву через крихіткість, крихке, ледь чутне звучання стає антитезою насильству та руйнуванню, стверджуючи цінність тонкого, вразливого, людського в умовах, коли панує грубість і деструкція.

Пам'ять та комеморація утворюють тематичну доміанту, що пов'язує індивідуальне згадування із колективним ритуалом. Композиторська музика виконує функцію звукового монументу, створюючи простір для спогаду, вшанування та збереження. Як зазначають дослідники, нові композиції, присвячені темі війни, переосмислюють та показують шляхи подолання травматичного досвіду, що проявляється у жалобі за загиблими, мріях про перемогу, ствердженні безперервності життя (Tukova, 2024: 7). Твір «Eyes to Eyes» Є. Петриченка є показовим зразком комеморативної образності, де композитор обирає камерний інструментальний склад, в якому кожен інструмент персоніфікує окрему людську долю. Фактура твору будується на принципі діалогічності, відповідно до якого інструменти «дивляться одне одному в очі», відтворюючи ситуацію міжлюдської зустрічі, що набуває особливої гостроти в умовах, коли кожна зустріч може стати останньою (Tukova, 2024: 9). Семантика погляду, вкладає вже у назву твору, функціонує як метафора людської присутності, свідчення та взаємного визнання.

Тема пам'яті тісно переплітається з тишиною як семантичним елементом. Паузи, фермати, зони тиші у воєнних творах набувають функції хвилини мовчання, музичного еквіваленту акту вшанування. Ця тенденція споріднена з традицією «тихої музики» В. Сильвестрова, проте у воєнному контексті тиша набуває додаткового виміру – це тиша зруйнованих міст, тиша після обстрілів, тиша як відсутність тих, хто загинув. Таким чином, пауза перетворюється з музично-структурного елемента на повноцінний семантичний знак.

Руйнація та катастрофа як тематична домінанта реалізуються через специфічні засоби музичної виразності, такі як загострення дисонансу, кластерну техніку, сонористичні ефекти, що імітують звуки вибухів та руйнувань, різкі динамічні контрасти. Образ руйнації в музиці воєнного часу рідко зводиться до натуралістичного звуконаслідування; частіше він опосередковується через метафоричні засоби. «Плач і молитва» В. Бібіка демонструє, як образ руйнації трансформується через призму духовної традиції. Поєднання двох семантичних полів (плачу як вираження людського болю та молитви як звернення до трансцендентного) створює напругу між земним та надземним, між руйнацією та надією на відновлення. Дисонантна гармонія твору, що коливається між різким діатонічним зіткненням та консонантними розв'язаннями, відтворює стан свідомості, що балансує між відчаєм та вірою. Твір «Відповідь риб святому Антонію» О. Шмурака пропонує іронічний модус осмислення катастрофи засобами музичної мови. Композитор використовує гротескну деформацію інтонаційного матеріалу (піднесені, «проповідницькі» мелодичні фрази систематично переривають, розчиняють або поглинають глісандо, шумові ефекти та нестабільні темброві комбінації), що створює відчуття комунікативного зриву на суто звуковому рівні. Ритмічна організація побудована на принципі постійного зсуву метричних опор, що позбавляє музику передбачуваності та руйнує очікування слухача. Іронія реалізується через невідповідність між жанровими ознаками (урочисте, квазіцерковне звучання) та їхнім фактурним контекстом (деструктивна обробка, різкі темброві зіставлення). Такий підхід засвідчує, що образна палітра воєнної композиторської творчості потребує різноманітності модусів висловлювання, де іронічне переосмислення доповнює трагічний та героїчний виміри (Dovzhynets et al., 2022: 260).

П'ята тематична домінанта, що функціонує як смисловий противагу образам втрати та руйнації, – надія та відновлення. Надія у воєнних творах рідко подається як тріумфальне ствердження; частіше вона проявляється як крихке, вразливе, ледь помітне світло, що пробивається крізь темряву. М. Шалигін, представник молодшого покоління українських композиторів, продовжує традицію медитативної споглядальності, започатковану Сильвестровим, проте наповнює її новим змістом. У його творах воєнного періоду тихе звучання набуває семантики надії як такого, що вижило, що вціліло всупереч руйнуванню. Цей образний модус споріднений із поняттям резильєнтності, яке Дж. Кларк визначає як здатність музики ство-

рювати «звукові ландшафти» стійкості в умовах війни (Clark, 2024: 155).

Аналіз засобів музичної виразності у воєнних творах дозволяє виокремити кілька специфічних трендів:

- семантизація тиші (пауза, фермата, тихе звучання) набувають самостійного змістовного навантаження, перетворюючись на знаки відсутності, втрати, вшанування. Цей тренд є особливо значущим у контексті української композиторської традиції, де «тиха музика» В. Сильвестрова вже створила потужний прецедент семантично навантаженої тиші (Сподаренко, 2012; Валентин Сильвестров..), а війна надала йому нових вимірів і тиша стала знаком зруйнованого простору, відсутності загиблих, хвилиною мовчання як акту вшанування;

- загострення дисонансу (кластерні співзвуччя, різкі інтервальні зіткнення, неочікувані акцентні удари) передають відчуття насильства, агресії, катастрофи. Цей тренд кореспондує з ширшими процесами в українській академічній музиці, де дисонанс традиційно функціонував як засіб емоційного загострення (Гончаров, 2010). В умовах війни дисонанс набуває конкретного екзистенційного навантаження, передаючи фізичний і психологічний досвід бомбардувань, обстрілів, руйнувань;

- цитатно-алюзійний метод (свідоме введення впізнаваних мелодій, наприклад, гімну, народних пісень, класичних тем) створює семантичне поле, в якому минуле й сучасне, індивідуальне й колективне, рідне й чуже перебувають у діалозі. Цей метод споріднений із неофольклористичними трендами, що активно розвивалися в українській композиторській творчості останніх десятиліть (Гончаров, 2010; Сподаренко, 2012), проте у воєнному контексті він набуває нової функції та музична цитата стає актом культурної ідентифікації й символічного спротиву.

Суттєвою рисою образно-семантичної трансформації є діалектика індивідуального та колективного. Воєнний досвід є водночас глибоко особистим (кожна людина переживає його по-своєму) і загальним (війна стосується всього народу). Композитори воєнного часу працюють у просторі цієї діалектики, шукаючи баланс між суб'єктивною авторською рефлексією та об'єктивним свідченням. Як зазначають М. Біазіолі та Т. Дрю, повномасштабне вторгнення породило «колективне вирування», в якому музиканти активно залучалися до комунікації схожих ідей через взаємний вплив, взаємодію та творчість (Biasioli, Drew, 2024: 10). У контексті академічної музики цей тренд проявляється у тому, що

композитори дедалі частіше обирають масштабні оркестрові форми, які передбачають колективне виконання, тоді як камерні та сольні жанри набувають функції інтимного свідчення.

Важливим аспектом є також зміна рецептивної ситуації. Слухач воєнної музики є співучасником події, свідком, що поділяє досвід із композитором, що принципово відрізняється від довоєнної рецептивної моделі, де слухач виступав переважно естетичним спостерігачем. Війна стирає межу між мистецьким і реальним, між концертним залом і зоною бойових дій. Як зазначають дослідники, війна суттєво вплинула на середовище українських митців, змінивши умови їхньої праці, мотивацію та творчі орієнтири, що впливає на образну систему творів, композитори враховують, що їхня музика звучатиме в контексті реальної загрози, і відповідно адаптують свої образні стратегії (Ober et al., 2024).

Висновки. Дослідження образно-семантичної трансформації в українській композиторській творчості воєнного періоду дозволяє констатувати, що повномасштабна війна спричинила глибоку перебудову образної системи, засобів виразності та комунікативних стратегій академічної музики.

Встановлено, що образна система воєнної композиторської творчості формується навколо

п'яти тематичних домінант (втрата, спротив, пам'ять, руйнація, надія), які функціонують як взаємопов'язана семантична мережа. Кожна домінанта реалізується через специфічний набір засобів музичної виразності та образних стратегій, що поєднують традиційні академічні прийоми з новими семантичними навантаженнями, зумовленими воєнним досвідом.

Образно-семантична трансформація характеризується зміщенням від абстрактної образності до конкретно-екзистенційної, від індивідуального естетичного висловлювання до колективного свідчення, від тембрового експерименту до семантичного навантаження кожного звукового елемента; в українській композиторській творчості воєнного часу вона засвідчує здатність академічної музики реагувати на екзистенційні виклики, трансформуючи свою образну мову та засоби виразності відповідно до безпрецедентного досвіду. Водночас найбільш переконливі художні результати досягаються там, де конкретність воєнного досвіду поєднується з метафоричною глибиною, а різноманітність модусів висловлювання (від трагічного до іронічного, від героїчного до медитативного) забезпечує повноцінність мистецького відображення реальності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Валентин Сильвестров: перевідкриття тихої музики. URL: <https://lb.ua/culture/2022/10/02/531098> (дата звернення: 12.03.2026).
2. Гончаров А. О. Неофольклористичні тенденції у творчості українських композиторів : перша половина ХХ ст. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2010. № 3. С. 114-119.
3. Композитори Роман Григорів та Ілля Разумейко написали п'єсу «Маріуполь». URL: <https://tyktor.media/> (дата звернення: 08.03.2026).
4. Сподаренко В. М. Фольклорні й неофольклорні тенденції акордеонно-баянної творчості сучасних українських композиторів. Українське мистецтвознавство. 2012. № 12. С. 133-139.
5. Biasioli M., Drew T. Ukrainian Popular Music in Times of War: National Identity, Transnational Projections and the Musician as Grassroots Ambassador. IASPM Journal. 2024. № 14 (2). P. 6-29. DOI: 10.5429/2079-3871(2024)v14i2.2en.
6. Clark J. N. Music, Resilience and «Soundscaping»: Some Reflections on the War in Ukraine. Cultural Sociology. 2024. № 18. P. 150-170. DOI: 10.1177/17499755231151216.
7. Dovzhynets I., Govorukhina N., Kopeliuk O. Musical Projects in Ukraine of the XXI Century as Trends in Contemporary Art. Amazonia Investiga. 2022. № 11 (54). P. 256-263. DOI: 10.34069/AI/2022.54.06.24.
8. Filimonova-Zlatohorska Y., Poperechna G., Nikolenko K. Transformation of the Cultural Development of the Ukrainian People in the Context of Military Realities : Philosophical Reflections on Dilemmas. Amazonia Investiga. 2023. № 12 (63). P. 224-232. DOI: 10.34069/AI/2023.63.03.21.
9. Ober J., Rusakov S., Matusевич T. The Effects of the War in Ukraine on the Environment of Ukrainian Artists: An Evaluation by a Diagnostic Survey. Media, War & Conflict. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/17506352241269604>. DOI: 10.1177/17506352241269604. (дата звернення: 19.03.2026).
10. Tortop H. S., Ghvinjilia G. War and Music: A Discourse Analysis of Ukrainian Musicians' Messages from a Transcultural Perspective. Journal of Music Theory and Transcultural Music Studies. 2024. № 1. P. 63-83. DOI: 10.5281/zenodo.14008541.
11. Tukova I. Vox Humana of War: Ukrainian Art Music as a Mode of Resistance (2022-24). Musicology Today. 2024. № 21. P. 3-11. DOI: 10.2478/muso-2024-0002.
12. Wickström D.-E. Songs of War: The Russian War on Ukraine, Popular Music and Social Media. IASPM Journal. 2024. № 14 (2). P. 53-74. DOI: 10.5429/2079-3871(2024)v14i2.4en.

REFERENCES

1. Valentyn Sylvestrov: perevidkrittia tykhoi muzyky [Valentyn Sylvestrov: rediscovery of quiet music]. URL: <https://lb.ua/culture/2022/10/02/531098>. [in Ukrainian].
2. Honcharov A. O. (2010) Neofolklorystychni tendentsii u tvorchosti ukrainskykh kompozytoriv : persha polovyna XX st. [Neo-folkloristic tendencies in the works of Ukrainian composers: the first half of the 20th century]. Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv. Bulletin of the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts. 3. 114-119. [in Ukrainian].
3. Kompozytory Roman Hryhoriv ta Illia Razumeiko napysaly piesu «Mariupol» [Composers Roman Hryhoriv and Illia Razumeiko wrote the piece «Mariupol»]. URL: <https://tyktor.media/>. [in Ukrainian].
4. Spodarenko V. M. (2012) Folklorni y neofolklorni tendentsii akordeonno-baiannoi tvorchosti suchasnykh ukrainskykh kompozytoriv [Folklore and neo-folklore tendencies in accordion-bayan works of contemporary Ukrainian composers]. Ukrainske mystetstvoznavstvo. Ukrainian Art Studies. 12. 133-139. [in Ukrainian].
5. Biasioli M., Drew T. (2024) Ukrainian Popular Music in Times of War: National Identity, Transnational Projections and the Musician as Grassroots Ambassador. IASPM Journal. 14 (2). 6-29. DOI: 10.5429/2079-3871(2024)v14i2.2en.
6. Clark J. N. (2024) Music, Resilience and «Soundscaping»: Some Reflections on the War in Ukraine. Cultural Sociology. 18. 150-170. DOI: 10.1177/17499755231151216.
7. Dovzhynets I., Govorukhina N., Kopeliuk O. (2022) Musical Projects in Ukraine of the XXI Century as Trends in Contemporary Art. Amazonia Investiga. 11 (54). 256-263. DOI: 10.34069/AI/2022.54.06.24.
8. Filimonova-Zlatohorska Y., Poperechna G., Nikolenko K. (2023) Transformation of the Cultural Development of the Ukrainian People in the Context of Military Realities : Philosophical Reflections on Dilemmas. Amazonia Investiga. 12 (63). 224-232. DOI: 10.34069/AI/2023.63.03.21.
9. Ober J., Rusakov S., Matushevych T. (2024) The Effects of the War in Ukraine on the Environment of Ukrainian Artists: An Evaluation by a Diagnostic Survey. Media, War & Conflict. DOI: 10.1177/17506352241269604. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/17506352241269604>.
10. Tortop H. S., Ghvinjilia G. (2024) War and Music: A Discourse Analysis of Ukrainian Musicians' Messages from a Transcultural Perspective. Journal of Music Theory and Transcultural Music Studies. 1. 63-83. DOI: 10.5281/zenodo.14008541.
11. Tukova I. (2024) Vox Humana of War: Ukrainian Art Music as a Mode of Resistance (2022-24). Musicology Today. 21. 3-11. DOI: 10.2478/muso-2024-0002.
12. Wickström D.-E. (2024) Songs of War: The Russian War on Ukraine, Popular Music and Social Media. IASPM Journal. 14 (2). 53-74. DOI: 10.5429/2079-3871(2024)v14i2.4en.

Дата першого надходження статті до видання: 06.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

